

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. V. Quomodo unus Angelus cognoscat aliu[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

Deo immediatè infundantur species, an dimanent ab essentiâ.

SECTIO QUARTA.

Resolutio questionis circa specierum Angelicarum productionem.

I. **H**Æc, inquam, est communis hac de re sententia. Mihi tamen nulla videtur repugnantia, etiam naturalis, quo minus objecta, non spiritalia solum, sed etiam materialia, ad productionem speciei in Angelis partialiter concurrant cum potentia. Prima pars, quoad objecta scilicet spiritalia probatur; cum enim sint ejusdem ordinis cum speciebus intelligibilibus, nulla apparet ratio, cur quis non æque illis concedat virtutem producendi speciem sui spiritualem, ac rebus materialibus producendi materialem. Confirmatur, hoc namque modo cognitio harum rerum perfectiùs fortitur rationem imaginis, cum saltem mediatè producatur ab objecto, dum producit ab illo, quod immediatè ab objecto procedit, & non solum tanquam ab aliquo quod loco tantum objecti ab alio substituitur. Confirmatur secundo: nam Suarez hic lib. 2. cap. 4. num. 21. (aitque esse communem scholasticorum sententiam) affirmat species ipsas, habitus, ubi-cationem Angeli, motum, & id genus alia per se immediatè concurrere ad cognitionem sui, & illam producere, ergo non est cur etiam Angeli, & res aliæ spirituales producere nequeant, saltem partialiter, speciem sui.

II. Secunda etiam pars, quod scilicet objecta materialia partialiter concurrere possint cum potentia ad productionem specierum, Probatur: duplex siquidem in specie relucet ratio; est quippe concursus objecti, & passio, seu proprietas potentia naturaliter debita: ergo si nullum sit inconueniens, debet & intellectus seu substantia animæ & Angeli producere suas passiones, sicut res aliæ producunt suas, & objectum similiter producere debet speciem, ac perfectissimo, quo potest modo, ad cognitionem sui concurrere.

III. Dices; hoc quidem habere congruitatem, ubi fieri potest, objectum autem materiale, materiale cum sit, non potest speciem intelligibilem, rem scilicet usquequaque spiritualem producere. Contrà, nam juxta communissimam sententiam, actus phantasmatis concurrat simul cum intellectu ad producendam speciem intelligibilem: tribuendo ergo singula singulis, intellectus vendicat sibi partem in productione speciei Angelicæ, utpote passionis suæ; objectum etiam in quantum est illius substitutum idem postulat, per speciem siquidem concurrat ad cognitionem, seu representationem sui: quare illum quem possumus concurrere ad cognitionem in speciem concedere debemus; aliquem autem possumus; licet enim res materialis per se solam & adæquatè nequeat producere aliquid spirituale, simul tamen cum alio principio spiritali non est cur id præstare non possit: sicut enim species non vitalis potest partialiter concurrere ad actum vitalem, ita & res materialis ad spirituale: quod de facto affirmant multi, ut vidimus de phantasmate.

IV. Dices secundo: Objectum & potentia sunt duo principia diversa, nec unum supplere potest concursum alterius; sæpe autem objectum materiale est res imperfectissima, nec sufficiens ad spe-

ciem producendam, ergo non potest productio speciei tribui objecto materiali, sic namque potentia deberet illius defectum in his casibus supplere. Resp. ad productionem speciei, non requiri ut objectum concurrat ut causa adæquata, præsertim ubi potentia respicit speciem ut proprietatem suam, tunc enim etiam potentia peculiari titulo petit ad illius productionem concurrere, ut diximus. Sic etiam species concurrunt ad cognitionem, multò se perfectiorem, ut objecta materialia imperfectissima ad cognitionem suam vitalem, & species naturales juxta P. Suarez ad cognitionem supernaturalem. Deinde, communis sententia præcipuum concursum in productione specierum assignat potentia; hoc enim docent philosophi, dum cum Aristotele & S. Thoma dividunt intellectum in agentem, cujus munus est abstrahere species à phantasmatibus, & in possibilem. Sufficit ergo quod objectum quocumque modo ad speciei productionem concurrat. Quod si quis contendat objecti concursum debere in his casibus ab aliquo suppleri, dici poterit, non id fieri à potentia, sed à Deo: per quod etiam satisficit primo argumento, supra pro contrariâ sententiâ allato.

Dices tertio: Frustra poneretur hujusmodi virtus in his objectis, utpote quæ nunquam possit reduci ad actum; non enim possunt objecta hæc producere speciem sui, nisi sint intimè cum potentia penetrata, tunc autem frustra producerent speciem, cum per se immediatè concurrere possint ad cognitionem sui. Resp. possint necne concurrere immediatè ad cognitionem sui, videbimus secl. sequente: Nunc dico, etiam si possint non tamen frustra tunc illa producere speciem sui, quæ postea sit principium permanens cognitionis ejusdem objecti, quando abest.

Dices quarto: Objecta hæc materialia non movent immediatè intellectum humanum, nec alio modo species in eo producant, nisi mediatè, prius scilicet movendo sensum, ergo nec possunt immediatè movere intellectum Angelicum, nec species in eo producere. Sed contra: nam neque Angelus intimè præsens animæ in viâ, corpori unitæ, producit in eâ speciem aut cognitionem sui; imò nec anima scipiam intuitivè cognoscit, nec habet speciem claram sui, ob rationes sectione septimâ afferendas, nullum ergo hinc ducitur argumentum ad intellectum Angeli, vel animæ separatæ.

Idem est de phantasiâ, præterquam quod non possunt objecta materialia immediatè applicari phantasiæ. Deinde est quædam subordinatio naturalis inter sensus externos & phantasiam, quæ non reperitur in intellectu Angeli, qui per se, & immediatè objecta quævis percipit independentè ab omni alio. Et per hæc patet ad argumenta contrariæ sententiæ.

SECTIO QUINTA.

Quomodo unus Angelus cognoscat alium.

QUÆSTIO est, utrum unus Angelus intimè præsens alteri, illius cognitionem in se producat per ejus substantiam, an per speciem. Suarez lib. 2. cap. 5. num. 2. licet probabilem putet sententiam asserentem posse unum Angelum, alium cognoscere per essentiam cogniti modo

I. Objecta, etiam materialia, possunt ad specierum in Angelis productionem partialiter concurrere.

De rebus spiritalibus minor est difficultas cum sint speciebus in essentia proportionata.

II. Ostenditur posse objecta materialia ad speciem sui producendam in Angelis concurrere.

III. Non repugnat, objectum materiale ad speciem spirituales productionem concurrere.

Species ab intellectu produci debet, & ab objecto.

IV. Magis declaratur necessitas concursus speciei ad

Objectum concurrere potest ad cognitionem multò se perfectiorem.

V. Non sufficit in his objectis, ut possint virtus producendi speciem sui.

VI. Differentia inter animam in viâ, & Angelum, circa productionem specierum.

VII. Nullum à phantasiâ ad intellectum Angelicum ducitur argumentum.

I. Status præsentia contrariæ.

Segant ali- qui posse unū Angelū producere in alio cognitionem sui.

modo non dicatur hunc modum cognoscendi esse necessarium, sed posse etiam cum cognosci per speciem: addit nihilominus probabilius esse, non posse unum Angelum, alium etiam intinē sibi præsentem cognoscere per substantiam cogniti, ita ut Angelus cognitus concurrat effectivè per modum objecti ad cognitionem sui. Eandem opinionem tenet Vasquez disp. 205. estque communis Thomistarum sententia.

II. Probabile est, posse unū Angelum ad cognitionem sui in alio immediatè concurrere.

Mihi tamen in hoc nulla apparet repugnantia, præsertim si dicantur cognitiones ejusdem Angeli, in diversis Angelis existentes, esse quoad qualitates, ejusdem speciei, & cognitionem Michaëlis, quæ est in uno Angelo, posse esse in alio, sicut in multis aliis videmus: idem enim numero calor, qui est in hoc ferro, ligno, vel igne, potuisset esse in alio, & qui est in lapide potuisset esse in aëre, vel aquâ. Hoc, inquam, si dicatur, mihi probabilissimum est, posse unum Angelum, intinē præsentem alteri, ad cognitionem sui in illo immediatè concurrere, sicut ad eandem cognitionem sui potuisset concurrere in seipso.

III. Angelus ad cognitionem sui in seipso, non per modum potentia tantum concurrat, sed etiam per modum objecti.

Obijcies primò: Concurrat quidem Angelus ad cognitionem illam sui in seipso, sed concurrat per modum potentia; hinc autem non sequitur, posse illum ad eandem cognitionem in alio Angelo concurrere per modum objecti: hi siquidem duo modi concurrenti sunt diversissimi. Sed contrà: Angelus enim ad cognitionem illam sui in seipso producendam, non per modum potentia tantum concurrat, sed etiam per modum objecti: per suam enim substantiam concurrat ad actum, quo se cognoscit, ut jam diximus, sicque idem est cognoscens & cognitum, objectum & potentia: licet ergo per modum potentia concurrere nequeat ad illum actum in alio Angelo, cum ut sic non operetur immanenter, operatio autem intellectus esse debet immanens, & vitalis, qualis non est concursus objecti vel speciei, cum & objecta, quæ vitâ carent, producant in potentia cognoscitivâ repræsentationem sui, poterit tamen ad eum Angelus ille concurrere per modum objecti.

Idem est cognoscens & cognitum, objectum & potentia.

IV. Dicitur, hanc virtutem in Angelo ad producendam cognitionem sui, esse superfluum.

Obijcies secundò: Virtutem unius Angeli ad producendum cognitionem sui in intellectu alterius, esse frustraneam, cum nunquam naturaliter reduci possit ad actum: quod reduci nequeat ad actum patet: Angelus enim A, habet speciem Angeli B, sibi intinē præsentis; ergo Angelus B, non potest ad actum illum per suam substantiam concurrere, utpote ad quam concurrat species.

V. Substantia Angeli, & ejus speciet attemperare simul possunt virtutem ad cognitionem producendam.

Contrà primò: Quid vetat & speciem & substantiam Angeli simul ad cognitionem illam concurrere, sicut duo ignes attemperant invicem virtutem activam ad tertium, vel producendum, vel conservandum, aut sicut secundum multos Sol, aut cælum per modum causæ universalis, unâ cum igne ad ignem, cum equo ad equum concurrat, &c. quidni, inquam, dici potest, substantiam Angeli esse veluti causam quandam universalem ad varias cognitiones, quas de ipsâ alter Angelus magis vel minus perfectas elicere potest: sicut enim potest ab omni illius cognitione cessare, ita & hoc vel illo modo eam cognoscere.

VI. Species simul cum substantiâ perfectius operatur.

Contrà secundò: Quidni dici poterit, substantiam Angeli, simul cum specie concurrentem, producere actum perfectiorem, quam species sola producit, dum substantia abest: sicut in aliis agentibus naturalibus videmus, ubi multiplicitas agentium conducit ad perfectiorem effectum.

VII. In præsentia rei esset cō-

Contrà tertio: non enim caret probabilitate si quis dicat connaturaliter loquendo non posse

hanc speciem operari, imò nec existere in Angelo illo, dum ei præfens est alterius Angeli substantia; hæc quippe videtur natura rei, quæ est vicaria alterius, & consequenter illi in operando & existendo subordinata, ut adveniente re, cesset substitutum: sic auxilium transiens adveniente habitu cessat naturaliter, & habitu destructo iterum potest connaturaliter infundi: sicut ergo hic est subordinatio in entitate inter res supernaturales, ita non improbabiler discurret, qui idem affirmaret de specie & substantiâ Angeli, quando hic intinē præfens redditur alteri Angelo, toties quoties id contingeret. Si tamen species illa non sit solius illius Angeli, sed simul aliarum rerum, tum existere quidem potest ratione aliorum effectuum, seu cognitionum, ad quas tunc potest concurrere, ut in variis exemplis naturalibus constat.

naturaliter species.

Declaratur exemplo luminis transmissi.

Quid si hæc species non sit solius Angeli.

VIII.

Quamvis Angelus se semper cognoscat, potest nihilominus cum specie aliam cognitionem producere.

Dices: Angelus se semper per suam substantiam cognoscit, & in hac cognitione exhauritur virtus ejus objectiva, præsertim cum hæc cognitio sit ei adæquata, & illius comprehensiva; ergo concurrere eodem tempore nequit ad cognitionem sui in aliis Angelis producendam: Nego consequentiam; sicut enim idem intellectus cum diversis speciebus diversos potest simul actus, etiam perfectissimos elicere, ita & eadem species, seu substantia cum diversis intellectibus. Sicut ergo de facto Angelus dum per modum potentia cognoscit se, etiam comprehensive, potest nihilominus per modum potentia concurrere simul ad cognitiones aliarum rerum, ita & per modum objecti cum alio intellectu concurrere potest ad cognitionem sui.

SECTIO SEXTA.

Alia objectiones contendentes Angelum debere intinē alteri presentem cognosci per speciem.

OBIJCES tertio: Si substantia Angeli concurrat ad cognitionem sui in intellectu alterius, vel liberè concurrat, vel necessariò: non secundum, Angelus siquidem nihil operatur ad extra necessariò: non primum, sic enim posset Angelus intelligendus impedire, quò minus alter eum intelligat; imò non possent omninò se invicem intelligere, nisi merè fortuitò & casu, duo quippe principia libera & non subordinata non videntur posse se ad simul operandum determinare, nisi fortuitò; nec enim possent illæ duæ Angelorum voluntates simul applicare se ad actionem liberam inchoandam, nisi merè per accidens. Resp. Angelum cognoscendum non præbere concursum illum objectivum liberè, sed necessariò, si alter se determinet ad illum cognoscendum, eo scilicet modo, quo concurrat habitus. Quare, nego Angelum nihil ad extra operari necessariò, solius namque Dei primum videtur concurrere liberè in ratione objecti: unde hac in re Angelus aliorum objectorum naturam imitatur. Deinde, sicut Angelus dicitur necessariò audire quando alius ad eum locutionem dirigit, ita quid incommodi, si necessariò cognitionem sui in alio Angelo producat?

I. Dices: Angelus ad cognitionem sui in intellectu alterius, nec liberè per suam substantiam concurrere potest, nec necessariò.

Resp. Angelus ad illam sui cognitionem concurrere necessariò.

II. Ut Angelus alium per substantiam illius cognoscat, non est opus, ut eam sciat sibi esse præsentem.

Obijcies quartò: Angelus intelligens alterum non potest determinare se ad utendum substantiâ alterius, nisi cognoscat illam sibi esse præsentem; ergo prius eam cognoscit, quam concurrat substantia Angeli; ergo substantia Angeli cogniti, cognitio-